

Haridus- ja Teadusministeerium
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed

Haridus- ja Teadusministeerium

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine

Esseekonkursi auhinnatud tööd

2013

Haridus- ja Teadusministeerium ning Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed 2013.aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi „Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?“ auhinnatud tööd.

Koostanud Toivo Sikk
Esmatrükk, 2013

Autoriõigus kuulub väljaandele ja esseede autoritele
ISBN 978-9949-517-12-1

Trükikoda Rebellis
Tasuta tiraaž

**Haridus- ja Teadusministeeriumi
ning
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed
2013. aasta kodanikupäevaks väljakuulutatud esseekonkursi
„Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne
ühiskonnaelus osalemine?“**

JUHEND

1. Üldalused

- 1.1 Konkursi korraldaja on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, rahastaja Haridus- ja Teadusministeerium.
- 1.2 Konkurss on avalik ja üheetapiline.

2. Eesmärk

- 2.1 Väärtustada Eesti ühiskonda ja selle arendamises osalemist ning toetada õpilaste aktiivsust kodanikuühiskonna mõtestamisel.
- 2.2 Julgustada õpilasi kaasa rääkima ühiskonna arendamises ja osalema demokraatlikes protsessides.
- 2.3 Kirjeldada aktiivses ühiskonna arendamises osalemise viise ja tulemusi.
- 2.4 Saada huvitavaid küsimusi ühiskonnaelus aktiivse osalemise erinevate võimaluste ja vajaduste kohta.
- 2.5 Tunnustada õppurite kodanikuteadlikkust ja soovi olla tegija.

3. Tingimused

- 3.1 Konkursile ootame osalema üldhariduskoolide 7.-12. klasside ja kutsekoolide õpilasi.
- 3.2 Konkursil on kaks vanuseastet:
  - 3.2.1 esimene vanuseaste – üldhariduskoolide VII-IX klassi õpilased;
  - 3.2.2 teine vanuseaste – üldhariduskoolide X-XII klassi ning kutsekoolide õpilased.
- 3.3 Iga konkursist osaleja võib võistlustele saata ühe essee, milles ootaksime tema mõtteid kodanikuks olemisest, mõtteid selle kohta, mida saab ta Eesti Vabariigi kodanikuna teha head ühiskonnale.
- 3.4 Konkursile esitatud essee peab olema kirjutatud eesti keeles.
- 3.5 Konkursil osalemiseks esitada kuni 2 lehekülje pikkune (umbes 3 600 tähemärki) essee, trükituna 12-punktilises kirjas Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutusse Meie Inimesed aadressil: Integratsiooni

ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, Lõõtsa 2A, 11415 Tallinn või e-posti aadressil: essee@meis.ee. Esseele lisada autori nimi, kooli nimetus, klassi või rühma number ja kontakttelefon ning e-posti aadress.

3.6 Konkurss kestab 14.oktoobrist – 1. novembrini 2013. a.

4. Konkursi tööde esitamine

4.1 Töö esitada elektrooniliselt või trükituna paberandjal.

4.2 Essee esitamise viimane tähtaeg on 1. november 2013 (e-kirja saatmise kuupäev või postitempli kuupäev).

5. Auhinnad

5.1 Mõlemas vanuserühmas anname välja ühe esimene, kaks teist ja kolm kolmandat auhinda ning ergutusauhinnad. Sobiva tasemega tööde puudumisel võib žürii auhindamisel teha muudatusi.

5.2 Kokkuvõtte ja avalikustamine aadressil: www.meis.ee. Konkursile laekunud esseed säilitatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuses Meie Inimesed. Konkursitöid on õigus kasutada trükistes autoritega kokkuleppel.

6. Žürii

6.1 Võistlustöid hindab 7 liikmeline žürii, kuhu kuuluvad:

- 1) Kersti Kivirüüt - Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna peaekspert
- 2) Einar Vära - Tallinna Ülikooli õppejõud
- 3) Dmitri Rõbakov - ühiskonna- ja ajalooõpetaja Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasiumis, Tallinna Juudi Koolis ja Tallinna Polütehnikumis
- 4) Mari Sepp - Rakvere Eragümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja
- 5) Margit Sondla - Tallinna Rahumäe Põhikooli õpetaja
- 6) Kristiina Noormets - Saku Gümnaasiumi ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja
- 7) Toivo Sikk - Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed mitmekultuurilise hariduse üksuse koordinaator

7. Võitjate avalikustamine

7.1 Võitjate nimed avalikustatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed kodulehel www.meis.ee. Võitjatega võetakse ühendust individuaalselt ja neile esitatakse kutse kodanikupäeva viktoriini parimate vastuvõtule, mis toimub 2014. aasta jaanuaris.

**Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Integratsiooni ja
Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed 2013.aasta
kodanikuteemalise esseekonkursi „Mida tähendab mulle, kui Eesti
kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?“ tulemused**

Aastast aastasse on tuhanded üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuse õpilased lahendanud kodanikupäeva viktoriine, kirjutanud kodanikuteemalisi esseesid ja osalenud teistes mitmekülgsetes kodanikualastes ettevõtmistes, mis lõppkokkuvõttes aitavad neil kujuneda täisväärtuslikeks kodanikeks.

Heaks kodanikuks kujunemine pole aga sugugi kerge, sest elu erinevatel etappidel esile kerkivaid asju ei ole vaja lihtsalt kirjeldada, vaid neid on vaja ka mõista, nende olemusest aru saada, meelde jätta ning neid ka vajalikul hetkel oma tegevustesse rakendada. Esseedest paistab välja, et üleminek õpilase staatusest üliõpilase või töömehe staatusesse on küllaltki keeruline – enamusel kooliõpilastest puudub selleks vastav kogemus. Kuidas noored avasid antud essee teemat, mis nõudis neilt enda panemist aktiivsesse ühiskonnaellu? Võib öelda, et jagasin konkursile laekunud esseed oma sisu järgi kolme rühma:

- umbes kolmandik oli selliseid esseesid, mida lugedes jäi mulje, et kirjutajatel on endal olemas mingi ühiskonnas aktiivseks olemise kogemus ning nad on enestele selgitanud, mida antud vanuses teha saab;
- umbes kolmandik oli selliseid töid, kus oli näha õpilase soovi olla aktiivne ühiskonnategelane, oli mõtteid, mida õpilased võikid teha, kuid tegelikkuses ei olnud kirjutajad oma mõtetest kaugemale jõudnud;
- viimane kolmandik töödest olid sellised, mis tõid välja põhjused, miks ei saa hästi olla aktiivne ühiskonnaliige ning kõige enam pakuti siin probleemina oma vanust. Esseedest selgus, et kui õpilastel täitub 18 aastat ning nad saavad valida – see muudab nad aktiivseks.

Noored proovisid läbi oma sule analüüsida seda, mida on neil oma kogemuste baasil öelda aktiivseks ühiskonnaliikmeks olemise kohta. Kui vaada konkursi paremateks töödeks tunnistatud esseesid, siis kõik nad on erilaadsed, nende kirjutajad on erinevate kogemustega ja erineva stiiliga.

Käesoleva esseekonkursi parimad tööd tulid õpilastelt, kes õpivad Toila Gümnaasiumis, Saku Gümnaasiumis, Võru Kesklinna Koolis, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis, Tallinna Pae Gümnaasiumis, Rakvere Eragümnaasiumis ning Pärnu Vanalinna Põhikoolis.

Üldhariduskoolide VII – IX klassi õpilaste auhinnatud tööd

I koht	Elisabeth Purga	Toila Gümnaasium	9. klass
II koht	Olivia-Stella Salm	Saku Gümnaasium	9. klass
II koht	Laura Kall	Võru Kesklinna Kool	9. klass
II koht	Alisija Vassermann	Võru Kesklinna Kool	8. klass
III koht	Ode Maria Punamäe	Võru Kesklinna Kool	9. klass
III koht	Susanne Rosenberg	Saku Gümnaasium	9. klass
III koht	Robert Rästa	Võru Kesklinna Kool	9. klass
Eripreemia	Elin Hein	Pärnu Vanalinna Põhikool	9. klass

Üldhariduskoolide X-XII klassi õpilaste auhinnatud tööd

I koht	Janne Tikko	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	12. klass
II koht	Jan Zabrodin	Tallinna Pae Gümnaasium	12. klass
III koht	Gregor Sibold	Saku Gümnaasium	11. klass
III koht	Maarja Vinkel	Rakvere Eragümnaasium	12. klass
III koht	Merika-Ethel Triik	Saku Gümnaasium	11. klass
Eripreemia	Hanna-Rooda Pedak	Saku Gümnaasium	11. klass
Eripreemia	Anton Borissov	Tallinna Pae Gümnaasium	12. klass

Elisabeth Purga

Toila Gümnaasium, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Mina olen kindlasti Eesti patrioot, kohe kogu südame ja hingega. Ma ei saagi täpselt aru, kas olen selliseks kujunenud või on mind selliseks kujundatud. Igal juhul olen tulemusega täiesti rahul. Samuti armastan, imetlen ja hoian oma kodupaika ning annan endast iga-päevaselt maksimumi, et ka teised näeksid selle kauni koha võlusid.

Minu hobiks on saanud kodukandis nii suuremate kui ka väiksemate ürituste korraldamine, erinevate aktsioonide ja küsitluste läbiviimine. Olen Toila Gümnaasiumi ÖOV president ning Ida-Virumaa Noortekogu kultuuriminister. Seepärast tean ja tunnen, et mina, kui Eesti kodanik, osalen vägagi aktiivselt ühiskonnaelus. Julgustan ka sõpru seda teema, ükskõik millisel moel. Alustada saab kas või naabritädi aitamisest. Iga teekond algab esimesest sammust. Vahel polegi teekonna juures tähtis sihtpunkt, vaid see, kuidas me sinna jõuame, ning et me üldse liigume.

Kuhu ma kogu selle aina suureneva korraldamise ja organiseerimisega jõuda tahan? Arvan, et hakkab sellega tegelema ka tulevikus. Loodan leiba teenima hakata kultuurikorraldajana. Kuid praegu on see pigem minu hobi ning meeldiv kohustus. Kuigi mõnikord tunnen, et liialt paljud loodavad minu peale. Nad justkui mõtleksid, et niikuinii tulen mingi hea ideega välja ja ilmselt teen selle ka teoks. Olen sellega harjunud ning olen oma positsiooniga ühiskonnas rahul.

Siiski tuleb muidugi silmas pidada, et põhikohustus ehk õppimine ei jääks unarusse. Haridus annab siiski meie tulevikule tõuke. Jutt käib muidugi hetkel noortest. Kuid kui täiskasvanutest rääkida, siis mõnede töö ning aktiivne ühiskonna elus osalemine käivad käsikäes. Näiteks noorsootöötajad.

Meie vallas on väga tubli, energiline ja teotahteline noorsootöötaja

– Merle. Kõigi jaoks oli see uus kogemus, kui ta meiega aktiivselt tegelema hakkas. Tema puhus noorte tegevustele elu sisse ning nüüdseks on meil oma noortekeskus, kus me väga aktiivselt käime. Samuti on ta õpetanud meile, et ise tegemine on ikka kõige parem. Tänu sellele on meil keskuses tantsuring ja bänd kus mina ka ise osalen. Meie kaldis noortekas pole isegi veel aasta aega avatud olnud, kuid juhtunud on juba lugematult imetlusväärseid ning noorte poolt algatatud asju. Näiteks oleme ellu viinud mitmed väga toredad projektid, millest meie noored veel eelmisel aastal unistada ei osanudki. Kõik see on juhtunud tänu temale, meie noorsootöötajale.

Oleme talle väga tänulikud. Me ei pruugigi seda otse välja öelda, kuid ilmselt oletame, et ta saab sellest isegi aru. Alati ei pruugi see nii olla, vahel tuleb ikkagi otse sellele inimesele öelda, et see, mida ta on teinud ja teeb, on väga oluline. Paljud inimesed meie ümber näevad päevast päeva vaeva ilma meilt midagi vastu saamata. Tänamine annab palju energiat edasi töötamiseks. Siis tunned, et ajad oma asja õigesti, ning et see läheb ka teistele korda.

Kui uurida kodaniku õigusi ja kohustusi, siis ega neid punkte seal ju palju polegi. Samas on kõik punktid ka üsnagi ilmselged, eriti just kodaniku kohustusi vaadates. Iga kuulekas kodanik allub põhiseadusele. Iga hea inimene hoolitseb oma laste ning perekonna eest. Iga tubli inimene ei reosta meie maa imelist loodust. Ka nende punktide täitmine on tegelikult aktiivne ühiskonnaelus osalemine ning seda on võimeline tegema igaüks.

Aktiivne ühiskonnaelus osalemine muudab ühiskonna kirevaks, omanäoliseks ning võimalikult paljudele erinevatele inimestele sobivaks. Ega riigijuhid saagi kõigi soovidega arvestada, sest neid on palju ja väga erinevaid. Sellepärast peabki oma soovide eest eelkõige ise seisma. Minule ei sobi kõrvalseisja ega kaasamineja roll, tahan ise õigel ajal õiges kohas olla ja muudatustele kaasa aidata. See tähendabki aktiivset ühiskonnaelus osalemist.

Olivia-Stella Salm

Saku Gümnaasium, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Ühiskonnaelus osalemine on tänapäeval tehtud suhteliselt lihtsaks võrreldes nn. „vanade aegadega“: on võimalik hääletada, luua midagi ühiskonna huvides ja palju muud. Enamasti on see midagi, mis on hea ning teeb südame soojaks, kuid on ka selliseid inimesi, kes peavad selliseid tegusid enesekasupüüdlikuks. Kuid mis on see, mis teeb meid aktiivseks kodanikuks ja mida see mulle tähendab?

Ma arvan, et ühiskonnaelus osalemine on ka see, et oled olukordadega kursis. See tähendab seda, et oled teadlik sellest, mis juhtub Süürias ning kõikjal mujal ning eelkõige ka sellest mis meie omas kodus Eestis aset leiab. Iga inimene peaks vähemasti seda teadma, kes on peaminister või mis olukorras on meie pealinna äärne Soome laht.

Olles aktiivne kodanik on kindel, et puutud tihti kokku seadustega, millega mõned teised inimesed võib-olla ei pea isegi oma pead vaevama. Sellest järeldub, et tunned paremini seadusi ja oskad nende järgi toimida. Kui selleni oled juba jõudnud, siis võib juba oletada, et oled pidanud kellelegi seadusi tutvustama ja see on üks järjekordne pluss: ise paremini teades avaneb võimalus ka teistele tarkusi õpetada. Kuna olen ka ise õpilastele tutvustanud mõnda kooli reeglit, mida nad ei tea, siis saan öelda, et olen selle võrra parem kodanik.

Üks tähtsamaid asju aktiivses ühiskonnaelus osalemises on see, et aja saabudes käiakse hääletamas. Valimised on väga tähtsad meile kõigile, sest see otsustab meie tuleviku. Endale sobiva partei või poliitiku poolt hääletades on võimalik kindel olla, et oled teinud midagi selle heaks, et see mis tuleb, oleks just sinule meelepärane. Kui aga ei käi hääletamas, siis võib tekkida selline olukord, kus võimul olev partei pole kodaniku arvates piisavalt hea või on suisa korrupeerunud. Sellele järgnevad nurisev rahvas ja kärarikas protest Riigikogu ees, mis ajab riigisadel harja punaseks. Hääletades tulebki kindel olla oma valikus ja lei-

da keegi, kes lubab just neid tingimusi, mida sina soovid. Kui ma saaks praegu valima minna, siis ma kindlasti teeksin seda. Oma hääle annaksin sellisele kandidaadile, kes lubab uuendada koole või kooli varustust ning hoida haljasalad korras, sest need on asjad, mida ma loodan näha enda ümber: korras linn ning korralik õppeasutus.

Ühiskondliku aktiivsuse alla liigitan ma ka linna, asula või küla elu edendamist. Väga heaks näiteks on Saku külje all asuv Üksnurme küla. Natuke üle viie aasta tagasi 2008. aasta keskpaigas registreeriti sihtasutus Rehe Seltsimaja ning selle eesmärgiks on Üksnurme mõisa reheküüni rekonstrueerimine, külade ühise keskuse käivitamine ja külade elu elavdamine. Tänapäevaks on selle küüni perenaine Tiiu Velleste minu arvates suutnud saavutada uskumatult palju. Juba kaugelt paisab suur mägi, lähemale liikudes seletab silm juba palju rohkemat: kiiged, liumäed, võrkpalli- ja korvpalliplats, külakiik, lõkkeplats ja pingid. Kõik on muudetud hubaseks ja tihti toimuvad seal tähtsamad peod näiteks jaanipäeva tähistamine. Minu arvates on see suur muutus, mille see koht läbi on teinud ja kindlasti väärrib see ülestähendamist kui ühiskondlikku aktiivsust.

Minu arvates on just selline käitumine ja sellised teod hea ja aktiivse kodaniku tingimused. Tuleb teha kõike, mida saab, et muuta enda ja teiste inimeste elu-olu paremaks ja ise selle juures õppida. Tuleb teada oma õigusi ja kohustusi, teada mida tahad ja teha midagi, mis ei ole ainult enda kasuks tehtud. See ongi ühiskondliku aktiivsuse saladus minu jaoks.

Laura Kall

Võru Kesklinna Kool, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Mulle kui noorele Eesti kodanikule on praegu kõige tähtsam ühiskonnaelus osalemise vorm koolis käimine. Kuna hea haridus on alus edukale tulevikule ja rahuldustpakkuva töö leidmisele - seega alus õnnelikule ning täisväärtuslikule elule, on oluline iga päev osaleda õppetöös, võtta aktiivselt osa tundidest, teha koostööd õpetajate ja kaasõpilastega.

Oluline on ka osalemine klassi- ja koolivälises tegevuses. Need inimesed, kellel on erinevaid huvialasid, oskavad oma aega parenini planeerida, neil on lai silmaring ja palju põnevaid tuttavaid. Minu kui kooliõpilase jaoks on oluline koolis osa võtta tundivälisest tegevusest, olgu see siis spordivõistlus, lauluring, meelelahutusüritus või mõni tösisemat laadi arutelu kooli arengu osas. Tähtis pole mitte ainult lihtsalt osa võtta kõigest pakutavast, vaid ka ise pakkuda ideid ja omaalgatust millegi põneva või vajaliku korraldamiseks: temaatiliseks klassiõhtuks või põnevaks väljasõiduks.

Hea võimalus ühiskonnaelus osaleda ja eluks vajalikke kogemusi saada on välisõpilastega tegelemine. Meie kooli õpilased saavad võõrustada oma kodus eakaaslast Saksamaalt ja viibida vastukülaskäigul Saksamaal. Olen selle projekti raames kaks korda oma kodus vastu võtnud saksa tütarlapse ja korra käinud Saksamaal ning elanud nädal aega sealse peres. See oli hea võimalus näha seda maad nii, nagu sakslased ise sellesse suhtuvad, mitte tavalise turisti pilgu läbi.

Koolivälise tegevuse võimalusi noortele on palju, ole ainult ise harkaja ja leia endale sobiv huviring või tegele omal käel millegi põnevaga. Koolivälise tegevuse juures on hea see, et leiad palju uusi ja põnevaid tuttavaid. Ning saad kasulikke kogemusi inimestega suhtlemisel. Need teadmised on hea tulevikku silmas pidades meelde jätta, sest elu viib meid tulevikus kindlasti kokku paljude erinevate inimestega ja siis on

hea, kui on piisavalt suhtluskogemusi.

Minu hobiks on tantsimine. Igal kevadel toimub meie tantsukooli etendus, mis on oodatud nii esinejate kui pealtvaatajate poolt. Piletid müüakse kiiresti välja. See näitab, et huvi meie tantsu vastu on suur. Mul on hea meel, et saame oma tantsuga pakkuda inimestele rõõmu ja naudingut. Lisaks sellele igakevadisele etendusele võtame osa erinevatest üle-eestilistest noorte tantsijate võistlustest. Need on head selleks, et näidata oma oskusi teistele ja näha ise, mida teised eakaaslased teevad. Iga esinemine laval teeb mind kogemuse võrra rikkamaks, annab juurde julgust eneseväljendamiseks.

Aktiivne ühiskonnaelus osalemine ei ole ainult kohustused, näiteks kooliskäimine või meie enda poolt valitud huviringid. Kohustuste kõrvalt tuleb aega leida suhtlemiseks sõprade ja tuttavatega, ajaveetmiseks vanemate, vanavanemate ja sugulastega. Minu arvates on ühiskonnaelus osalemine ka raamatute, ajalehtede ja ajakirjade lugemine. Samuti teleri vaatamine ja interneti kasutamine. Ka teatri, kino ja kontsertide külastamine kuulub sinna hulka. Nii hoian end kursis sellega, mis minu ümber toimub - mis on tähtis ainult minu jaoks ja mis on tähtis Eesti või isegi kogu maailma jaoks.

Alati ei tähenda aktiivsus ühiskonnaelus ainult positiivset. Oma-moodi aktiivsed võivad olla ka need noored, kes ei käi korralikult koolis, ei soovi õppida, kelle huvideks on linna mööda lonkimine, suitsetamine, alkoholi ja narkootikumide tarvitamine. Loodan, et minu sõpradest ja lähedastest keegi sellist aktiivset elu ei vali.

Kui olen aktiivne, panen end proovile erinevates olukordades ja suhtlen julgelt inimestega, siis on mu elu vaheldusrikas ja huvitav.

Alisija Vassermann

Võru Kesklinna Kool, 8. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Minu roll ühiskonnas pole väga tähtis, sest mul pole piisavalt õigusi, sellepärast et ma olen alaealine, aga ma osalen aktiivselt ühiskonnaelus: ma käin nii koolis kui ka huviringides, trennides ja paljudel üritustel ning aitan neid ka korraldada.

Ma olen käinud erinevates huvi- ning spordiringides: tantsuringis, ujumistrennis, käsitööringis, kuid praegu käin ma ainult kunstikooli viimasel viiendal kursusel. Täna seks olen kunstikoolis käinud kokku 9 aastat. Peale kunstikooli lõpetamist kavatsen minna ka muusikakooli.

Peale huviringide ja trennide olen ma veel Kodutütar. Ma käin erinevates Kodutütarde ning Noorkotkaste organisatsiooni poolt korraldatud laagrites ning ka ise olen laagreid korraldanud nii minu enda koolis kui ka teistes koolides ja teistes linnades. See organisatsioon ei korralda ainult laagreid vaid ka paljusi reise ja ekskursioone, näiteks eelmine nädal käisime me publiku rollis ühes Eesti telesaates.

Muidugi ma käin ka koolis nagu iga õppilaneigi ning osalen koolielus. Meie kool on väga demokraatlik, seal arvestatakse õpilaste soovidega ning me võime ka oma arvamust avaldada ning me sõnad loevad! Koolis tihti käivad ringi erinevad küsitlused, mida me peame täitma, ning nende põhjal tehakse tihti erinevaid otsusi.

Kui ma saan täiskasvanuks saan ma mõjutada ühiskonnaelu mitte ainult oma üldises keskkonnas vaid ka oma kodulinna ning oma riigist. Siis mul on õigus käia valimistel, nagu Eesti kodanik ning anda oma häält.

Aktiivne ühiskonna elus osalemine ei tähenda ainult eelnevalt loetletuid tegevusi, vaid ka looduse hoidmist. Mina nagu Eesti kodanik kunagi ei loobi prügi maha, ei löhu puid ja ei reosta veekogusid, iga kodanik peaks käituma nii ja viia see sõnum teistenigi.

Ühiskonnaelus osalemiseks peab tegema ka õigeid otsusi. Otsusi, nagu näiteks uimastite ja teiste kahjulike ainete mitte tarbitamine,

teiste inimeste aitamine, oma kodumaa produktide tarvitamine ja kasutamine, teha eesmäärke ja head püüdlused tulevikuks, tulevikuks, mida ta näeb Eestis, sest Eesti on imeline koht!

Igaüks võiks olla kursis olukorraga nii välismaal kui ka Eestis, teada kõige uuemaid tehnilisi leiutisi ning jagada infot teistega, et Eesti jääks sama kaugelearenenuna ja ei jääks teistest riikidest maha. Igaüks võiks tunda huvi mitte ainult enda erialas vaid olla laia silmaringiga ning teada palju loomingust ja kultuurist, nagu näiteks kunstist, ilu- ja näitekirjandusest ning filmidest.

Igal Eesti kodanikul on õigused, kuid on ka kohustused. Igal inimesel on kohustus teada oma riigikeelt, teada oma kodumaa ühiskonnas väljakujunenud reegleid, hoida oma isamaa loodust ning osaleda ühiskaonnaelus, et muuta riigi seisundit, enda ja teiste elu paremaks! Iga kodanik peab olema haritud ning teadma oma isamaa ajalugu, sest minevikuta pole ka tulevikku. Iga kodanik peab märkama varem tehtuid vigu ja üritada neid enam mitte korrata.

Iga inimene on ühiskaonnaelu liige ning ta peab selles osalema, sest iga inimese arvamus loeb ning võib paljut mõjutada. Eesti ühiskaonnaelu on üks tervik ning kõik peaks olema sõbralikud, aitama üksteist, sõltumatult üksteise rassist, välimusest või huvidest ning siis me moodustaks kokku mitte lihtsalt ühte hulka inimesi, vaid ühte suurt võimsat ideederikast riiki!

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Minule kui kodanikule on ühiskonnaelus osalemine üsna tähtis. Arvan, et kõige rohkem avaldub see oma kooli õpilasesinduse liikmeks olemises. Sealne tegevus ei pruugi Eesti ühiskonda küll muuta ega parandada, aga ühiskonnaelus osalemine on see kindlasti. Õpilasesinduse kaudu on mul võimalik vähemalt sõna võtta erinevate, peamiselt kooli probleemide kohta.

Aktiivse kodanikuna tundsin end ka suvel, kui olin vabatahtlik kohalikul folkloorifestivalil. Tegin vajaminevaid töid ja olin killuke meeskonnast. Minule on huvitav ja oluline osaleda linna erinevatel üritustel, et tunda ennast tõeliselt kui linna kodanik, mitte kui „turist“ kes elab siin.

Mäletan veel kuidas „Teeme ära!“ aktsiooni ajal klassiti oma kooli ümbrust koristasime. Siis oli see meie jaoks kui õpetaja nõmeda korralduse täitmine, kuid nüüd mõistan, et olime aktiivsed Eesti kodanikud ja meie tegevus polnud üldse nii tähtsusetu, kui arvasime.

Pisemaid ühiskonnaelus osalemisi on mul ikka olnud, kuid ülimalt aktiivseks kodanikuks mind pidada ei saa. Aeg alles noor ega saagi teostada põhilisi kodanikuõigusi – hääletada Riigikogu ja omavalistuse valimistel või kandideerida Riigikokku. Isegi kui mul see võimalus oleks, ei oskaks ma oma praeguste teadmistega seal midagi peale hakata. Täisväärtustuslikult aktiivseks kodanikuks saadakse ju ikka ajapikku ja küll see minu aktiivsus ka kasvab.

Kuigi mulle on ühiskonnaelus aktiivselt osalemine oluline, tean, et paljud noored seda tähtsaks ei pea. Tean isegi seda tunnet, kui ei viitsi kuhugi minna ega midagi teha ja tahaks ainult oma koolikohustustele ja sõpradele keskenduda. Tavaliselt hakkab mul aga varsti igav ja tahan midagi suuremat ning põnevamat teha. Mina ei hooli kaubamajades ja bussijaamades mitte midagi tehes istumisest. Kahjuks tundub mulle, et neid mitteaktiivseid noori on päris palju. Õnneks tean ma mõnda

noorukit, kes on väga aktiivsed ja osalevad kõikvõimalikes noorteorganisatsioonides ning üritustel. Ennast määraksin ma kuhugi keskele.

Mõni inimene võib-olla ei tahagi aktiivselt ühiskonnaelus osaleda, vaid lihtsalt hoolib keskkonnast, keerates hambaid pestes kraani kinni või visates paberi selleks ette nähtud prügikasti. Minu arvates on ka selline käitumine oluline. Kõige tähtsam on, et kodanikud oma elust rõõmu tunneksid.

Susanne Rosenberg

Saku Gümnaasium, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Enamus meist osaleb igapäevaselt ühiskonnaelus, kas siis suuremal või vähemal määral. Aga see, kui oluline on ühiskonnaelus aktiivselt osalemine igale inimesele eraldi, sõltub juba tema iseloomust ja inimtüübist.

Ühiskonnaelus aktiivselt osalemisel on nii positiivseid kui ka negatiivseid pooli. Plussideks on näiteks võimalus öelda oma sõna sekka oluliste asjade korraldamisel, lahendamisel ja planeerimisel, oma suhtlusringkonna laiendamine ning oma tuleviku võimaluste avardamine, mis on minu jaoks väga olulised tegurid elus. Aktiivse osaleja elu on kindlasti mitmekesisem ning huvitavam, kuna ta puutub kokku erinevate inimestega ning saab tihti võimaluse tutvuda lähemalt nende arvamusega. Aktiivne osaleja võib saada ka avalikku tunnustust, mis juba omakorda tõstab enesehinnangut ning julgustab ja motiveerib edaspidisteks tegevusteks. Ühiskonnaelus aktiivselt osalemise tulemusena saadud kontaktide kaudu on ka võimalus kunagi saada parem ja juba rahaliselt tunnustatud töökoht.

Ühiskonnaelus aktiivselt osaleja roll sarnaneb mõnes mõttes aga poliitiku omaga, ehk siis võidakse teda ja tema tegevusi kritiseerida ning just sellepärast ei olegi ma väga aktiivne osavõtja, kuna kardan kriitikat. Aktiivselt osaleja energia- ning ajakulu on ka tunduvalt suurem kui ühiskondlikult passiivse inimese oma, seega võib ühiskonnaelus

osalemine väsitada ning tekitada stressi. Ühiskondlikult aktiivsel inimesel jääb ka vähem aega oma põhitegevuste, näiteks õppimise või töötamise jaoks. See on veel üks põhjustest, miks ma ei ole väga aktiivne osaleja: kardan, et see hakkab segama minu õpinguid. Ühiskonnaelus osalemine ei ole tihtipeale tasustatud ning tasu raske töö eest võib olla hoopis negatiivne tagasiside ja kriitika.

Ühiskonnaelus on võimalik osaleda mitmetel viisidel. Noortel on võimalus näiteks kandideerida õpilasesindusse, öelda sõna sekka noortefoorumites ning internetiavarustes. Täiskasvanutel on juba võimalus osaleda erialaühingutes, kuuluda parteidesse, kandideerida kohalikesse omavalitustesse või koguni riigikokku. Samuti on võimalus ühiskonnaelus osalemiseks näiteks valimistel hääletamine või olulise probleemi tõstatamine oma töö- või õppekeskkonnas, mida mina üritan võimalikult tihti teha. Vähemaktiivse osalemise vorm on enda jaoks oluliste uudiste kommenteerimine sotsiaalmeedias, näiteks Facebookis või Postimehe kommentaariumis.

Arvan, et mina isiklikult ei ole väga aktiivne ühiskonnaelus osaleja. Ma ei võta osa õpilasesindustest ega ka muudest ühiskondlikest ühingutest. Siiski käin aga hääletamas, kui toimub näiteks veeranditegija valimine klassis või õpilasesinduste valimised koolis ning püüan ka tihti anda märku minu jaoks olulistest probleemidest koolis. Minu jaoks on oluline osaleda aktiivselt ühiskonnaelus, kuid ma ei ole ise veel selleks parimat võimalust leidnud. Ühiskonnaelus aktiivselt osalemise tähtsust minu jaoks on kindlasti mõjutanud minu sõbrad ning perekond. Minu vanemad on mulle alati sisendanud, et minu arvamus pole kunagi vähemtähtis kui teiste omad ning alati peaksin võimaluse korral ütleva oma sõna sekka. Samuti on mind mõjutanud mu ühiskondlikult väga aktiivne õde, kes õpib Tartu Ülikoolis ajakirjandust ning kommunikatsiooni ja kes töötas suvel Päevalehes arvamustoimetuses. Olen jälginud ka oma õpilasesindustes sõna võtvaid sõpru.

Arvan, et aktiivselt peaksid osalema just Eesti riigi kodanikud, kuna vastasel juhul saab Eesti elu kujundamises määravaks mittekodanike hääl. Samuti peaksid kindlasti olema esindatud noored, kuna varsti saame ka meie valimisõiguse ning suurema rolli ühiskonnaelus.

Minu, kui Eesti kodaniku jaoks on vägagi oluline aktiivne ühiskonnaelus osalemine. See tähendab mulle oma arvamuse avaldamist, sõnavõttu ning olulistele muutustele kaasaaitamist ning püüan lähitulevikus leida endale sobivaima viisi selle tegemiseks.

Robert Rästa

Võru Kesklinna Kool, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Minule kui Eesti kodanikule tähendab aktiivne ühiskonnaelus osalemine päris palju, kuigi ma pole selles väga aktiivne. Käin laulmas kahes kooris. Olen osalenud kahel laulupeol, mis läksid mulle väga hinge. Kui ikka laululaval mitme tuhande inimesega koos laulda, tekib vapustavalt meeliülendav tunne. Mõned isamaalised laulud on nii emotsionaalsed, et võtavad vahel pisaragi silma.

Samuti osalen paljudel teistel üritustel, näiteks teatejooksudel. Teatejooksuvõistluse eesmärk on propageerida laste tervislikku elustiili ja muuta liikumisharjumusi. Üle kogu Eesti jooksevad terved lapsed nende laste heaks, kes on kaotanud liikumisvõime. Minu meelest võiksid kõik inimesed sellistel üritustel kaasa lüüa ja aidata neid lapsi.

Heategevusüritustel osalen hea meelega. Peale niisugust üritust tunnen ennast alati väga hästi.

Paar päeva tagasi kuulsin oma healt sõbralt varivalimistest. On väga tore, et sellist üritust korraldatakse. Varivalimised on Eesti Noorteühenduste Liidu poolt korraldatav apoliitiline kodanikuhariduse projekt, mis toob 13-20 aastased üle Eesti arvamust avaldama ja 13-17 aastased varivalima. Minu arvates on tegu väga huvitava projektiga, milles võiks isegi kaasa lüüa ja mõelda, kelle poolt hääletada. Kuigi ma pole poliitikast eriti huvitatud, võib mingil moel minustki ühel päeval poliitik saada. Olukorrast Eestis arvan, et elu pole siin just parimal järjel. Palgad on madalad ja maksud kõrged, lubatakse tasuta teenuseid, mille eest kaudselt maksavad ikkagi meie, maksumaksjad. Üks selliseid suuri lubadusi on tasuta ühistransport.

Olen osalenud projekti „Teeme ära!“. See väga tore ettevõtmine kujutab endast üle-eestilist koristusaktiooni. Eestimaa oleks väga ilus, kui siin ei tekitataks nii palju reostust ja saastet. Sarnaseid koristusaktioone võiks veel korraldada. Inimesed saavad viibida vabas looduses, hingata värsket

õhku, parandada looduskeskkonda ning teha füüsilist tööd, mis mõjub hästi tervisele. Kõik see tuleb meile kasuks!

Minu arvates võiks põhikooliõpilastele rohkem poliitikaga seonduvat tutvustada. Mina tahaksin küll sellest rohkem teada. Valida võiks saada alates 16. eluaastast, sest enamikul 16-aastastel noorukitel on asjaolud endale juba üsna selgeks tehtud ja nad oleksid valmis valima, kuigi kindlasti on ka erandeid.

Olen viimased paar päeva mõelnud, kelle poolt mina hääletaksin. Pole siiani täielikult selgusele jõudnud, aga kõige enam on mulle silma jäänud praeguse linnapea Jüri Kaveri lubadus hooldada kõiki Võru linna teid ja tänavaid. See oleks ju väga tore, kui nii hakkaks olema, sest talviti pean praktiliselt iga päev maja eest lund rookima ja sügiseti lehti riisuma.

Arvan, et ühiskonnaelus osalemine on vajalik, sest oleme ühiskondlikud olendid ning ühiskond mõjutab meid. Mulle meeldib väga inimesi aidata ja heategevuslikes projektides osaleda. Samuti meeldib mulle osaleda mitmesugustel rahvaüritustel. Ilma oleks mul hulga vähem huve ja kitsam silmaring.

Elin Hein

Pärnu Vanalinna Põhikool, 9. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Kujutage ette, et oleksime riik, kus puudub igasugune ühiskond. Pole ei passiivset ega aktiivset ühiskonda. On küll inimesed, aga pole ühiskonda. Inimesed oleksid kõik sukeldunud oma maailma. Ei ühtegi sõna, koosviibimisi, kallistusi, seltskondlikku elu, omavahelist suhtlemist. Puuduksid koolid, lasteaiad ja töökohad. Inimesed oleksid üksteisest nii lahku tõmmatud kui vähegi võimalik. Kõik inimesed lihtsalt keskenduksid iseendale. Sellises riigis oleks kohutavalt halb elada, sest puuduks igasugune sotsiaalne elu. Inimene aga vajab teist inimest, et elus püsida, samamoodi nagu vajab ta hingamiseks hapnikku. Meil on vedanud, et meil on Eesti Vabariik. Meil on valikuvabadus ja sõnavabadus. Aga mis kõige tähtsam - Meil on ühiskond. Inimeste vahel toimub suhtlemine. Meil on olemas igasugune ühiskonnaelu. Kogu aeg proovitakse seda paremaks ja ühtsemaks muuta. Mida saan aga mina teha, et seda paremaks muuta? Kuidas saan mina osaleda aktiivselt ühiskonnaelus? Kuidas saan mina teha oma vaikse hääle kuuldavaks siin suures ühiskonnas?

Bussipeatuse ootepaviljoni klaasi peal on jälle uus plakat. Seal peal on ühe järjekordse poliitiku nägu kirjaga "Vali mind!". Ma ei pööra sellele erilist tähelepanu. Ma vaatan kella ning otsustan korra läbi käia kaubamajast, kuna bussini on veel kakskümmend minutit. Ma sisenen kaubamajja ning näen, kuidas seal seisev mees annab minu ees kõndivale naisele ühe pastaka ning kutsub teda valima. "Vabandage, kas ma saaksin ka ühe pastaka?" küsin mina, sest mulle meenus, et mul oli täna koolis just üks tühjakas saanud. "Kahjuks on meil neid ainult paar tükki alles ja need on ainult valijatele. Aga ma võin sulle anda paar kommi meie erakonna piltidega," lausub ta ning ulatab mulle kausist komme. Ma võtan need muidugi viisakalt vastu, kuid jään mõttesse. Mis kasu peaks mul olema sellest kommist? Kas see, et mina pole veel valimiseas, keelab õiguse anda mulle üks talvaline pastakas? Ma tunnen end kuidagi mõttetuna. Panen selle kommi,

mis mulle anti, küll suhu, kuid viskan selle paberi esimesse prügikasti. Ma möödu kaubamajas olevatest kuulutustest. Mulle jääb silma üks teistest veidi kirjum ja värvilisem kuulutus. "Noorte volikogu otsib uusi liikmeid" seisab seal. Ma mõtlen hetkeks, et mis oleks kui mina sinna läheksin? Kas mul oleks siis mingisugunegi võimalus rääkida kaasa ühiskonna teemadel ja muuta neid kuidagigi paremaks. Võimalused on kasutamiseks. Kirjutan ülesse kuulutuse peal oleva telefoninumbri ning otsustan proovida.

Noored ja ühiskond on tänapäeval saanud üha populaarsemaks teemaks. Minu arvates on noorte hääl üks olulisemaid. Noored on sageli need, kes oskavad välja mõelda töötavaid lahendusi ning neid kasutada. Noored on meie tulevik. Praegused noored on mõne aasta pärast täiskasvanud ning siis on nende aeg otsustada. Kõiki otsusi mõjutab aga tugevalt just see, mida neile nooremana sisendatud on. Kui meile antakse piisavalt võimalusi ning meid julgustatakse ise otsustama, siis julgeme ka tulevikus ise oma mõtteid välja öelda ning meie häält võetakse kuulda. Paljud noored aga justkui ei julge oma arvamust ühiskonna teemadel välja öelda või siis on põhjuseks see, et neile ei anta piisavalt otsustusvõimu. Palju luuakse noortele mõeldud ühinguid, õpilasesindusi ning erinevaid liite. Mina ise osalen samuti oma kooli õpilasesinduse tegevuses. Mulle meeldib seal, sest käin seal oma vabast tahtest ning saan seal kaasa rääkida meie kooli puudutataval teemadel. Mulle meeldib, et mind võetakse seal nagu inimest, kelle hääl loeb, mitte kui lihtsalt tavalist noort.

Ma arvan, et noortel peaks olema rohkem võimalusi ühiskonnas kaasarääkimiseks. Noorte ideed on sageli palju paremad, kui mõnel täiskasvanul. Noorte kaasarääkimise võimalus peaks olema laiem. Näiteks peaksid noored saama kaasa rääkida valimistes. Valimiste vanusepiiri langetada näiteks viieteistkümnenda eluaastani on siiski veidi utopiline mõte. Ma arvan, et kasulikum oleks aga nii, et ainult noortevolikogu liikmed, kas siis maakonnas või linnas, saaksid igaüks anda oma hääle valimistesse. Miks ainult need noored ja miks mitte siis juba kõik? Sellepärast, et paljud viieteist-kuueteist eluaastased noored pole veel valmis valima. Paljud ei jaga veel poliitikaelu ning seetõttu võib tekkida segadus. Need noored aga, kes osalevad noortevolikogude tegevustes, on sinna volikokku läinud ilmselt põhjusega. Teha midagi ära või esitada enda ideesi. Ilmselgelt on nad ka rohkem ühiskonna- ning poliitikaeluga kursis. Miks me siis ei võiks lasta neil otsustada? Miks on nemad halvemad, kui mõni poliitik riigikogus? Samuti võiks korralda rohkem just noortele mõeldud mõttetalguid

ja üritusi. Linnapead ja riigijuhid peaksid rohkem arvestama noorte tahetega. See et meie, noored, oleme vähesema elukogemusega ei tee meid vaimult väiksemaks. Ka oma koolis ja kodukohas toimivas peaksid saama noored osaleda. Mitte ükski noorteprojekt ei peaks kirjutamatta jääma sellepärast, et seda pole võimalik rahastada. Noortel peaks laskma astuda mitu suurt sammu ülespoole meie kõrges ühiskonna trepis.

Ühiskonnaelu aktiivsemaks muutmises saame me kõik osaleda. Selleks on vaja vaid tükike tahet ning tegutsemist. Selleks, et meie riigis oleks hea elada ning et ühiskond toimiks, on vaja arvestada kõigiga. Meile on antud hääl, millel võib olla suur kaja, kui me seda vaid õigesti kasutada oskame. Me ei tohiks lasta kellelgi teisel oma ajusid kontrollida ja endale sisse süstima seda, mida ja kuidas peab tegema. Me ei tohiks olla rahul sellega, mida on juba keegi meie eest ära otsustanud. Meie ise peaksime kaasa rääkima teemadel, mis puudutavad meie ühiskonda. Lõppude lõpuks oleme ju ikkagi meie ise see ühiskond. Me oleme üks oluline osa ühest suurest tervikust. Sama on puslega. Kui sa seda kokku tahad panna ja üks tükk jääb puudu, tuleb pilt hoopis teistsugune.

Janne Tikko

Kilingi-Nõmme Gümnaasium, 12. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Mees istub üksinda elutoas ning vaatab telekast uudiseid. Teda ärritavad mitmed ühiskonnas toimunud sündmused, mida seal kajastatakse. Küll pole ta rahul valimistulemustega ega ka sellega, kuidas Eesti jalgpallikoondis mängis MM-valikturniiril. Mehe omaette kirumist segab kõõgist tulnud naine, kes küsib: „Mida sa ise siin viimastel päevadel peale teleka ees vedelemise korda oled saatnud, et nüüd siin hoolega teisi kritiseerid?“ See tähelepanek pani meest ennastki korraks mõtlema, kuid hakkas siis kohe innukalt vastu vaidlema: „Kuidas ning milleks mina kui tavakodanik peaksingi midagi enamat tegema?“ Siinkohal tahangi sellele mehele vastu vaielda ning tõestada, et kui vaid tahta, siis oleme me kõik võimelised ühiskonnaelus aktiivselt osalema.

Kaasalõõmiseks on erinevaid võimalusi. Võiks ju öelda, et kõige lihtsam viis selleks on oma arvamuse avaldamine, kuid tuleb meeles pidada, et oma seisukohti tuleb ka põhjendada. Kui inimene teeb ettepaneku korraldada näiteks ülevallaline perepäev, peab ta tooma argumente, miks see on vajalik. Olgu põhjusteks siis peresisese suhtlemise parandamine või hoopis valla aktiivsuse näitamine. Ilmtingimata peavad need asjaolud olema välja toodud. Kui liikuda kaasarääkimise juurest edasi, jõutakse juba reaalsete tegudeni. Ühiskonnaelus saab osaleda mitmete erisuguste toimingute kaudu. Peaaegu kõigil on võimalus kaasa lüüa kohalikel üritustel. Nendeks võivad olla nii kultuurilised ettevõtmised nagu kontserdid, näitused, teatrietendused, tantsuõhtud ja spordivõistlused kui ka mälumängud või heategevusüritused. Astme võrra keerulisem on aga ise midagi analoogset korraldada, kuid minu arvates on selleks ideaalne võimalus projektide kirjutamine. Tänapäeval saab nende jaoks toetusi mitmesugustelt fondidelt ja asutustelt. Korraldatakse ka konkursse projektide rahastamiseks. Samuti näitab aktiivsust see, kui ise

ollakse ideede generaator. Selleks on aga vaja julgust ja pealehakkamist, et oma ideid ühiskonnaga jagada. Keegi ei oska ju ette näha, kuidas teised neisse suhtuvad. Igatahes võib öelda, et võimalusi on üpris palju.

Tahan eraldi välja tuua mõned kindlad inimesed Eesti ühiskonnast, kes on oma tegudega minu arvates silma paistnud. Üks aktiivsemaid tegelasi on kõigile tuntud Mart Sander, kes on tõesti peaaegu nagu Hunt Kriisilm oma üheksa ametiga. Ta on saate- ja orkestrijuh, muusik, ettevõtja, kunstikoguja ning tegeleb ka ise maalimisega. Lisaks võib teda kohata ka näitleja rollis ning erinevate võistluste või saadete žüriides. Hetkel juhib ta teleshowd „Su nägu kõlab tuttavalt“, mis keskendub peale meelelahutuse ka heategevusele. Viimase kaudu saab samuti ühiskonnas suuri tegusid korda saata. Alati ei pea aga olema kuulus selleks, et aktiivselt oma tegemistega millessegi panustada. Kilingi-Nõmme gümnaasiumi õppealajuhataja Mari Karon osaleb samuti innukalt erinevates ettevõtmistes. Lisaks õppetööga seotud kohustustele on ta seotud ka mitmesuguste projektide, rahvatantsu ning kooli muuseumiga. Ning kui juba meie koolist juttu tuli, siis ei tohiks kindlasti mainimata jätta ka Erli Aasametsa, direktorit. Peale kooli juhtimise annab ta ka märkimisväärse panuse Saarde valla elu arendamisele. Neid inimesi vaadates tekib küll küsimus, kus kohast nad leivad aega ning jõudu kõigega tegelemiseks.

Minu arvates on ühiskonnaelus oluline roll ka heategevusel. Eestis on mitmeid saateid ja organisatsioone, kes pakuvad raskuste käes vaevlevatele inimestele tuge. Kanal 2 saade „Kodutunne“ toetab neid, kes on mingil põhjusel kaotanud oma kodu või sunnitud leppima kehvade elamistingimustega. Alles hiljuti õnnestus „Kodutundel“ aidata 15-aastast Suure-Jaani poissi Kaimarit, kes, olenemata oma noorest vanusest, vastutas juba ka õdede ja vendade eest. Neil puudus aga peaaegu kõik: voodikohad, tualett ja vesi. Saate lõpuks said nad endale uue korteri, millest ei osatud undki näha. Kui „Kodutundes“ keskenduti abivajajate toetamisele, siis iga-aastaselt tänavalal „Eestimaa uhkus“ tunnustatakse just neid, kes on selliste liigutavate heategude taga. Eelmise aasta üheks Eestimaa uhkuseks oli üksikema Piret Dreimann, kes võttis oma pere kolme lapse kõrvale kasvama kolm kasulast. Võiks ju arvata, et üksi kuut last kasvatades ei jää aega muude tegemiste jaoks, kuid Piret on ka külavanem ning käib näiteringis ja laulukooris. Lisaks on meie riigis olemas selline organisatsioon nagu Eesti Toidupank, mis on asutatud Eesti-Hollandi

Heategevusfondi Päikeselill ja Swedpanki poolt. Selle kaudu viiakse toit sealt, kus on ülejääk, sinna, kus on sellest puudus. Seega meie ühiskonnas proovitakse vägagi aktiivselt aidata neid, kellel on raskusi enda eluga hakkama saamisega.

Tulles tagasi selle teleka ees kiruva mehe juurde, tuleb tõdeda, et eestlaste hulgas on temasuguseid palju. Teiste tegusid osatakse väga hästi kritiseerida, kuid ise ei viitsita ammuigi midagi teha. Ometi suutsin enda arvates üpris hästi tõestada, et võimalusi milleski kaasa löömiseks on erinevaid. Ühiskonnaelus osalemine on äärmiselt oluline, kui soovime aktiivse rahvusena silma paista.

Jan Zabrodin

Tallinna Pae Gümnaasium, 12. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Eesti on väike riik ja ma olen selle väikse riigi väike ja märkamatu kodanik. Kasvades Eesti pealinna suurimas linnaosas Lasnamäel peaksin olema tugeva meedia võimu all ning tundma ennast teise sorti inimesena. Kuid mina ei soovi vastata sellisele meedia poolt loodud kuvandile. Minu valik on hoopis teine - tahan mängida suurt rolli riigi ja ühiskonna elus. Ma tunnen, et kodanikuühiskonna olukord paraneb ning ühiskonnas toimuvad muutused annavad igale inimesele, sealhulgas ka mulle võimaluse kaasa rääkida. Minu jaoks on tähtis saada kodanikuks suure tähega ning osaleda aktiivselt ühiskonnaelus.

Meie ühiskond on demokraatlik. Demokraatia üheks oluliseks tunnuseks on vabad valimised. Sellel sügisel mul tekkis esmakordne võimalus osaleda kohalike omavalitsuste valimistel. Ma seisin raske valiku ees, sest parteide, valimisliitude ja kandidaatide arv tegi valiku äärmiselt raskeks. Tean, et mõned minu klassikaaslased loobusid hääletamisest. Nad ei soovinud oma kodaniku aktiivsust üles näidata. Mina siiski hääletasin. Ma arvan, et hääleõigust ei tohi alavääristada. 200 aastat tagasi polnud hääleõigus nii loomulik ja lihtne, nagu see meile täna tundub. Inimesed valasid

oma verd selle eest, et saada võimaluse ja õiguse hääletada ning võimu valida. Nüüd paljud ei väärtusta nende inimeste ja kodanike pingutusi ja ohvreid, mida nad on meie eest kandnud. Kodanikuna olen nendele tänulik ning olen valmis alati oma aktiivsust valimistel üles näidata.

Peale aktiivsust valimistel pean oluliseks näitama oma aktiivsust oma kodukoha eluolu muutmisel. Tõeline kodanik algab oma kodust ja õuest. Korteriühistu ühine koristuskampaaniad, lasteväljaku korras hoidmine, naabritega positiivne ja heatahtlik suhtlemine on aktiivse Eesti kodaniku lahutamatu osa.

Samuti ma usun, et heaks ja aktiivseks kodanikuks saamine eeldab tugevat haridust. Mõeldes kooli lõpetamisele soovin analüüsida oma osalust koolielus. Olen sunnitud tunnistama, et ma ei kasutanud kõiki koolis pakutavaid võimalusi koolielu mitmekesistamiseks. Noor kodanik peab aktiivsemalt osalema noorte foorumites, konverentsidel ja õpilasvahetusprogrammides. Kahju, et alles viimases klassis teadvustasin, kuivõrd kasulik võiksin olla oma koolile.

Aktiivseks kodanikuks olemine eeldab eemaldumist familiotsentrist (keskendumine ainult oma perekonna huvidele unustades või vältides ühiskonna huvid) ning osalemist ühiskonna kampaaniates ja miitingutel. Ma käisin miitingutel, et näidata oma solidaarsust teiste kodanikega. Ei tohi karta oma arvamust väljendada. Ühiskond ei koosne ühest inimesest, vaid see on terve grupp inimesi, kes soovivad maailma muuta. Kodanik julgeb oma arvamust väljendada ning oskab ka teisi kuulata.

Aktiivne ühiskonnaaelu algab kodust ja koolist. Juba siis õpime oma õiguste ja arvamuse eest seisma. Me õpime teha koostööd, mõjutada teiste arvamust, hoida oma sõpru ning arendada oma ühiskonda. Tõeline kodanik algab väärtustest, mis transformeeruvad tegudeks. Kui esimesel kohal on sellised väärtused, nagu ausus, esivanemate lugupidamine ja kodumaatruudus, siis järsult kasvab aktiivsete ja vastutusundlike kodanike arv. Selleks on vaja aktiivset kodanikku, kes neid väärtusi ja muutusi eest veab.

Gregor Sibold

Saku Gümnaasiumi 11. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Iga eestlane peaks ühiskonnaelus aktiivne olema. Olla aktiivne on aga väga suhteline mõiste ning peaaegu võimatu, et kõik mõistavad seda ühtselt. Kuid mida tähendab see minule?

Ühiskond on kõik mis meid ümbritseb ning on paljugi, mida saab teha, et muuta seda enda ümber paremaks. Mina arvan, et üks olulisemaid osasid aktiivses ühiskonnaelus osalemises on teiste arvamuste kuulamine ning kaasrääkimine. Seda on võimalik teha pea kõigis ühiskonna osades. Kaasa saab rääkida nii poliitikas kui ka lihtsalt sõpradega asjakohaseid asju arutades. Kõik see stimuleerib ühiskonda ning aitab kaasa selle arengule.

Mina saan veel ühiskonnaelus osaleda aidates kaasa projektidega, mis parandavad ja ilustavad ühiskonda meie ümber. Nendeks võivad olla kõiksugused talgud mis puhastavad riiki meie ümber, valimised mis aitavad kaasa riigi arengule või aidates kaasa kõige muu päevakajalisega.

Kahjuks osa inimesi eelistavad kaasaaitamisele vingumist ja kurtmist, et kõik ümber on paha ning keegi ei tee midagi, et asjad hakkaksid ülesmäge minema samas ise mitte midagi tehes. Inimeste osalemine ühiskonnaelus on eelduseks sellele, et ühiskond oleks aktiivne ning suudaks areneda kiirelt ning hästi, sest kui kõik inimesed võtaksid seisukoha, et nende arvamus ei saa muuta midagi ei saagi kuskil midagi muutuda.

Mina arvan, et suurim asi mida mina hetkel saan teha, et osaleda aktiivselt ühiskonnaelus on kaasa mõtlemine ning oma arvamuse avaldamine, kuna veel mitte täiskasvanuna ei ole mul veel otseselt võimalik vormida ühiskonnakorraldust, näiteks valimiste teel, mis määrab ametisse uued poliitikud, kes saavad arendada elukvaliteeti meie ümber. Kaasa mõeldes ja rääkides on mul aga võimalik mõjutada teiste inimeste arvamust, kellel on otseselt võimalik muuta maailma meie ümber.

Kuid ühiskond ei ole ainult eestikeskne, vaid seob kogu maailma. Otsused mujal võivad otseselt mõjutada meie elu Eestis. Hea näide sellest on turumajandus, kus hind sõltub nõudlusest ja pakkumisest. Kui Saksamaa peaks otsustama, et nemad ostavad endale kogu müügiloleva suhkru, tõuseb meie jaoks suhkruhind ning me ei saa enam toota suhkrust kaupa ning meie majandus halveneb otseselt. Kahjuks ei ole minul üksikisikuna võimalik takistada sellist juhtumit, kuid seda on võimalik teha kas riigi, Euroopa Liidu või maailma tasandil. Kui inimesed ühinevad ja näitavad meie riigijuhtidele, et me ei ole sellise olukorraga rahul, saab riik esitada proteste, leida teisi riike kes ühineksid meiega protestis või lihtsalt esitada ultimaatum. Kuid kuidas saame meie näidata riigijuhtidele, et tekkinud olukord ei meeldi meile ning me ei ole rahul?

On palju võimalusi, kuidas väljendada oma pahameelt - osad neist vaiksed ja rahulikud ning teised vägagi radikaalsed. Kuid üks on neil mõlemal ühine – nende toimumiseks ei piisa üksikisiku palvest, vaid on vaja masse kes väljendavad oma pahameelt. Pahameele väljendamiseks on mitmeid viise. Rahumeelseteks on palvekirjad, allkirjade kogumised ja internetikommunid, kus inimesed saavad ühineda ning rahumeelselt teada anda, et olukord ei ole hea. Radikaalsemaks viisiks on avalikud protestiaktsioonid ja mässud, kus inimesed tulevad kokku ja avalikult ning raevukalt väljendavad oma arvamust ja nõuavad muutust. Kõiges selles on mul ka võimalik osaleda ning aidata kaasa muutusele meie ühiskonnas.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et üksikisikuna ei saa ma teha palju, kuid ühinenud massidesse saan ma aktiivselt osaleda ühiskonnaelus ning aidata kaasa muutustele, kui neid peaks vaja minema.

Maarja Vinkel

Rakvere Eragümnaasium, 12. klass

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Ühiskond saadab meid kõikjal. See ümbritseb meid linnas, vallas, koolis, aga ka koduseinte vahel. Ühiskond – jah, ta eksisteerib kõikjal, aga millisel määral? Suuremates linnades kindlasti rohkelt – üritusi on palju, võimalusi isetegemiseks jagub samuti. Ka koole on linnas reeglina rohkem kui üks ja ka kauplusi. Kuidas on aga lood väikeste omavalitsustega? Ja küladega? Kas arvamus, et külaelu sureb välja, peab paika, või kinnitab erand taaskord reeglit: elu on, aga vähestes kohtades?

Mina, Maarja Vinkel, olen ühe Lääne-Virumaa väikseima omavalitsuse, Rägavere valla elanik. Ma elan pisikeses maakülas, kus püsielanikke on alla kahesaja. Külas, kus ainuke töötav ametiasutus on raamatukogu – ja sedagi eeldusel, et töötaja on nõus osalise tööajaga töötama. Meie pere naabertalu omanikud, kes kuni selle sügiseni olid olnud 20-aastase staažiga talupidajad, pidanud lehma ja müünud kohalikele elanikele piima, lõpetasid oma tegevuse. Põhjust ei pidanud kaugelt otsima – ostjaid nappis. Lähimasse linna, Rakveresse, on siit külast 20 kilomeetrit. Igal hommikul sõidan ma linna bussiga, mis väljub varahommikul, ja lähen kooli. Kui mul veab, saan vahest linna naabrimehega, kes käib seal tööl.

Mina, 18- aastane noor inimene, kellel on ees terve elu, keskkooli lõpetamine ja nii mitmedki tulevikuplaanid, seisab juba mõnda aega dilemma ees: mida teha edasi? Kas minna ülikooli ja veel õppida, või... Või luua siia, väikesesse külla ettevõtte, et külaelu edendada? Ettevõtte loomise protsess, selle töölepanek ning kapitali leidmine on aga alati seotud suure riskiga, eriti veel maakohas, mis ei saa just suure kuulsusega hiilata, ning kus ka juba olemasolevad ettevõtted on raskustes või klientidenappuses. Ma võiksin minna edasi õppima, ülikooli, aga ma ei saa ka selle variandi puhul olla kindel, et minu valitud eriala mulle edaspidises elus leiva lauale toob. Kelle peale saab sellises olukorras loota? Olukorras, kus järjekordne küla n-ö „kaardilt kaob“? Kas iseenda peale?

Meie külas on inimesi vähe, aga arvestatava osa neist moodustavad noored, minuealised. Ma usun ja tahan siiralt loota, et minu küla säilimine sõltub suuresti minust ja teistest eakaaslastest.

Väga paljut meie ühiskonnas on võimalik muuta ning paljutki on võimalik ka ise teha. Nagu ka teistes omavalitsustes, linnades, ei jäänud ka meie vald valimistest kõrvale. Inimesi, kelle vahel valida, jagus ning ka mina olin oma esimest täisealise eluaastat õlul kandes üks neist, kes tol pühapäeval valimas käis. Julgen arvata, et tegin õige valiku ning et minu valik aitab minu ühiskonnas – minu kodukülas – muutusi ellu viia, kuid see ei olnud kaugeltki mitte ainus põhjus, miks ma käisin valimas. Mul kui noorel ja inimesel, kellel pole suuri kogemusi poliitikavaldkonnas, ei oleks olnud nelja aasta pärast õigust nuriseda, kui ma poleks tänavu valimas käinud. Seepärast arvan ma, et Eesti kodanikuks olemine algab suuresti kodanikukohustuste täitmisest, alustades valimistest ja lõpetades ühiskonna normide ja reeglite täitmisega. Ma tean, et mu panus ühiskonnas on kestnud juba 18 aastat – 18 aastat tagasi olin ma üks paljudest lastest, kes tõstis Eesti iivet, ning kuigi esmapilgul võib see tunduda pisiasjana, sest „üks laps vähem või rohkem pole eluline küsimus“, on see Eesti mastaabis vägagi oluline. Eesti riigile on olukorras, kus me praegu viibime, oluline iga kodanik.

Selle fakti teadvustamine, et ma olen Eesti Vabariigi kodanik, et tulevikus hakkab ma siin riigis makse maksma ja lapsi kasvatama, jõudis mulle kohale üpris hilja. Meie nimetame neid reegliteks - me peame maksma makse, käima tööl ja käituma avalikes kohtades viisakalt -, kuigi tegelikult võtame me kõike iseenesestmõistetavana ja, tõele au andes, vahel nuriseme ka veidi, sest alati võiks ju parem olla. Kuid nüüd olen ma vanem ning ajal, kus minu elus toimuvad suured protsessid ja muudatused, on mulle eriti teravalt teadvustunud fakt, et mida vanemaks ma saan, seda rohkem tuleb kohustusi. Tuleb ka õigusi, aga kohustused on need, tänu millele me saame endale õigusi lubada. Ma tunnen selgelt, et minust – ja laiemas perspektiivis tegelikult igaühest – algabki pihta kodanikuks olemine. Mina ei saa rääkida suurtest mastaapidest ja lennukatest äriplaanidest. Ma ei ela ei Tallinnas ega Rakveres, ma elan külas. Läbi selle küla tunnengi ma oma kodanikustaatust. Ma tahan panna oma külaelu liikuma – ja ometigi võiks ma minna elama linna – näiteks Rakverre või miks mitte ka Tallinnasse, kuid... Kas see on siis minu kui kodaniku panus aktiivsesse ühiskonnaellu? Kas ühiskond on ainult Tallinnas ja suurema-

tes linnades? Ei, ühiskond on terve Eesti. Ühiskond on ka minu koduküla. Ta on küll väikene ühiskond, kuid senikaua, kuni siin on inimesi, on ka ühiskonda – sageli piisab vähestest inimestest, et teha suuri tegusid.

Olen kuulnud palju erinevaid arvamusi Eesti kui ühiskonna toimimise kohta. On arvamusi, mis väidavad, et siin on kõik halvasti – maksud on suured, palgad väikesed, maaelu sureb välja ja iive langeb. Aga on ka positiivseid ja nende hulka kuulun ka mina – ma ei tea, kas see on tingitud minu noorusest ja positiivsest maailmavaatest, aga ma arvan, et olenemata praegusest, kus tõesti ongi mitmed asjad valesti, on Eesti sellegipoolest pidevas muutumises, teel positiivsete muutuste poole. Milles see väljendub? Senikaua, kuni Eestis elab minusarnase mõtlemisega noori inimesi, on võimalik kõike muuta. Ka siis, kui negatiivne mõtlemine on ülekaalus.

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Aktiivsus ühiskonnaelus ning riigi heaoluga kursis olemine on just riigi arenemise edasiviivaks jõuks. Kodanikkond peaks olema see, kes aitab riiki, kes tahab tegutseda ning soovib muuta elu aina paremaks. Praegune rahvas on see, kellel on võim ja võimalused, sellepärast peaks meil endil olema ka tahe selliseid võimalusi kasutada. Meie riigi ja ühiskonnaelu arenguks on vaja erinevaid ideid ja nende taha inimesi, kes on valmis neid ka täide viima. On vaja aktiivseid kodanikke, aktiivseid ühiskonnaelus osalejaid. Ainult nii on võimalik riigil ja selle ühiskonnal ühtsena edasi liikuda.

Selleks, et olla aktiivne kodanik, ei pea tegema teab mis suuri tegusid. Vaja on tahet ja tegutsemist, mida saab rakendada ka kõige väiksematesse, kuid siiski edasiviivatesse, tegudesse. Iga inimene leiab soovi korral omale sobima võimaluse, kuidas olla osa meid ümbritsevast ühiskonnast. Kasulikud on kõiksugused kodanikualgatused, mis lisaks riigi arengule, on suureks sammuks ka kodanike isiklike kogemuste suurenemisel. Tegutsemist peaks alustama just noores eas, sest sellisel juhul võtab inimene riigi elus osalemise endale südameasjaks, rajab endale vundamenti ning jätkab seda ka tulevikus. Noored on just need, kellest sõltub riigi tulevik, noored loovad selle ise. Ühiskonnaelus osalemine ei pea ega tohikski olla kui kohustus, vaid iga inimene peaks tundma ise tahet midagi ära teha, iga noor peaks tundma, et tema on see, kes muudab ümbritseva keskkonna kõigile heaks paigaks. Igas kodanikus peaks peituma suur tahe kujundada nende endi tulevik.

Väga aktuaalseks teemaks on olnud ka meie riigis 16-aastastele noortele valimisõiguse andmine. Antud teemaga seonduvad väga erinevad arvamused. Kohati on noored selle jaoks veel liiga rumalad ja mõjutatavad, teisest küljest peaks aga iga 16-aastane nooruk mõistma täpselt, mis toimub tema ümber ning suutma piisavalt iseseisvalt selliseid otsuseid teha. Alo Raun on ajalehe Postimees artiklis „16-aastasele

valimisõigus?" avaldanud arvamust, et tuleks rakendada valimisõiguse andmist alaealistel ning toonud välja ka head argumendid. Alo Raun ütleb: „Valimisea piiri 16 aasta peale langetamine paneks ka noored senisest varem valimistele mõtlema, võimaldades neil rutem täisväärtuslikuks kodanikuks kasvada. Kui eelnev tundub vähene eeltingimus, võib siduda valimisõiguse 9. klassi lõpus oleva vabatahtliku ühiskonnaõpetuse eksami positiivsele hindele läbimisega. See kõik kokku peaks küll tagama, et noor on kodanikukohuse täitmiseks valmis“. Minu kui 17-aastase kodaniku jaoks on väga oluline, et inimesed osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ning teaksid, mis neid ümbritseb, kuid 16-aastastele hääleõiguse andmise osas on minu arvamus natuke erinev. Ma mõistan väga hästi, kui palju selline uuendus võib muuta noori inimesi aktiivsemaks ja kui palju see võib arendada ühiskonnaelus toimuvat, kuid siiski ma arvan, et sellisel juhul saab valimine noortele pigem halvaks ja sunnitud kohustuseks kui meeldivaks kohustuseks. Kindlasti on hulgaliselt noori, kes on 16-aastaselt valmis valima ning tegema iseseisvalt enda jaoks ainuõige otsuse, kuid ise olles sellises vanuses, näen ma küll pigem varianti, et valimispiir võiks jääda 18 eluaasta juurde. 16-aastased noored omandavad poliitilisi ja ühiskondlikke teadmisi küll ja kool pakub selleks väga häid võimalusi, aga minu arvates on see vanus veel selline, kus iga inimene õpibki riigis toimuva kohta ning on väga hea, kui nooruk ei pea hakkama selle põhjal kohe otsuseid langetama. Kui paar aastat veel koguda teadmisi ja laiendada silmaringi, siis täisealiseks saamisel tulevad selliste otsuste langetamised lihtsamini ning läbimõeldumalt. Saades aga täisealiseks, on iga aktiivse kodaniku kohustus valida ning teha seda just iseenda ja enda tuleviku heaks.

Lisaks valimisele on aga väga palju erinevaid võimalusi, kuidas nii noored kui ka veidi elukogenumad saaksid osaleda aktiivselt ühiskonnaelus. Meil kõigil on õigus avaldada oma arvamust - teeme siis seda. Meil on võimalus olla igati hea inimene iseenda, enda kaaskodanike ning enda riigi vastu, meil on võimalus olla aktiivne kooliga või tööga seotud üritustel ja tegemistes, meil on võimalik teha inimestega koostööd, ühendada ideid ning me võime pöörata tähelepanu kõikidele probleemidele meie ümber. Kasutame neid võimalusi! Tegelikult suudame me ju kõik midagi selle jaoks teha ja seda on näidanud ka ajalugu. Näiteks kasvõi Laulev revolutsioon, tänu millele, küll veidi kaudsemas mõttes, kuid siiski, oleme me praegu siin, kus me oleme.

Leidus julgeid inimesi, kes võtsid end kokku ning näitasid üles tegutsemist, innustades ka poliitikuid end kokku võtma. Samamoodi peaks leiduma ka praegu tegusaid inimesi, kes ei pea küll Laulvat revolutsiooni algamata, aga kes tahaksid teha midagi.

Aktiivne kodanik tahab tegutseda ja tegutseb! Me peame olema julged, avaldama arvamust ning olema agarad. Me peame tegema end kuuldavaks. Meist, aktiivsetest kodanikest, algabki riik, algab kõik. Ei ole vahet, et Eesti kodanik on üks väike osa pea 1,3 miljonist, oluline on see, et meil on tahet tegutseda ning kõik koos toimetades suudame me paljuga hakkama saada. Rahva osalus on see, mis hoiab meie demokraatiat ja head elu Eestis ning muudab seda järk-järgult paremaks. Enda võimalusi tuleb kasutada ning teha sellega nii palju kasulikku kui võimalik, nii endale kui ka riigile.

Hanna-Rooda Pedak

Saku Gümnaasium, 11. klass

Eripreemia selle eest, et ta on teinud töö raames väikese uurimistöö, kus on püüdnud vastata küsimusele: Mis pärsib noorte aktiivsust kaas-aegses ühiskonnas. Kiiduväärt on ka asjakohase analüüsi tegemise katse.

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Väga palju kuuleb sellist juttu, et Eesti noored pole aktiivsed. Kuid kas see on tõsi? Mida tähendab üldse olla aktiivne ühiskonnas?

Tihti kuulen mina kui õpilane, koolis ja kodus, et me noored pole aktiivsed ja teeme ainult seda, mis meil meeldib/vaja teha on, kuid ise vabatahtlikult midagi ei tee. Mina ütlen sellise asja peale, et noored vajavad tunnustust. Võite muidugi öelda, et tänapäeval tehakse ja liigutatakse end siis kui selle eest midagi vastu saab. See on tõsi. Noored ei taha olla märkamatud. Nad muutuvad muidu üksikuks ja tunnevad, et ei saa võib olla elus millegagi hakkama, kui neid vahel ei kiideta.

Mida tähendab üldse olla aktiivne ühiskonnas? Kas see kui käin valimas, osalen Eesti suurüritustel (nt. rahvaspordiüritused) ning osalen ja kas abistan kohalikus elus. Kui see kõik tähendab seda, et niimoodi oled ühiskonnas aktiivne, siis mina ütleksin, et ma olen küll siis väga laisk ja mitteaktiivne inimene. Jällegi võiksin olla parem eeskuju endast noorematele näidates, mida saab saavutada tegutsedes.

Otsustasin enda mõeldud aktiivse kodaniku näited võtta ning sellest väikese küsitluse koostada. Saatsin selle Facebook'is ja Twitter'is laiali. Sain kolme päevaga 40 vastust vanuses 13-56. Ja nooremaid (u.13a-30a.) vastatajaid oli palju rohkem kui vanemaid.

Tuli välja, et 65% ei ole oma eluaja jooksul käinud kordagi valimas, sest nad on alaealised ning 23% on käinud alati valimas. Järgmises küsimuses tuli välja, et 73% 40 inimesest ei osale suurimatel rahvaspordiüritustel. Soovisin ka teada, kas keegi vastajatest osaleb oma küla/valla/linna

olevatel üritustel ja sain teada 53% ei osale kohalikel üritustel. Lootsin, et on mõni inimene, kes käib kedagi oma kodu lähedal või natuke kaugemal aitamas. Sest viimaste aastate tipphetk on olnud see kui TV3-s tuleb saade „Eestimaa uhkus“, kus premeeritakse aktiivseid aitajaid. Niisiis valmistasin järgmise küsimus „Kas sa käid kedagi oma külas/vallas/linnas aitamas?“ Ja mu lootustele ei vastatud. 70% 40-st vastasid eitavalt.

Nende tulemuste peale võin öelda, et ongi tõene fakt, et Eestis noored ei ole aktiivsed. Kuid kuidas me ikkagi saame mõõta aktiivsust ühiskonnas. Võib olla mõni noor aitab oma pere, võib olla käiakse muusikakooli või trennis, kus ollakse väga edukad. Kas seda ei või nimetada aktiivseks osalemiseks ühiskonnas? Mina arvan, et võib küll.

On raske hinnata aktiivsust. Ja veel raskem on öelda, mida peaks tegema, et olla aktiivne. Mina ei tea tähendust, kuna ma pole veel seda leidnud. Ma oskan ainult enda kohta rääkida ning ma võin öelda, et ma saaks olla aktiivsem. Võiksin astuda välja ja tegutseda ning äkki mulle järgnetakse. Olla eeskuju, kes näitab välja oma aktiivsust – see on tähtis ükskõik, mis vanuses.

Anton Borissov

Tallinna Pae Gümnaasium, 12. klass

Eripreemia selle eest, et õpilane on enda jaoks lahti mõtestanud, kuidas saab ta ühiskonna arendamises osaleda.

Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Tänaseks päevaks elab maailmas juba rohkem kui 7 miljardit inimest. Iga inimene läbib sotsialiseerumisprotsessi ning kas kohaneb või ei kohane ühiskonna eluoluga. Sotsialiseerumisest sõltub kodaniku aktiivsus ning kodaniku väärtused. Mina olen sündinud ja elanud Eestis 18 aastat ning viimasel ajal hakkasin aina mõtlema selle üle, mida tähendab mulle kui Eesti kodanikule aktiivne ühiskonnaelus osalemine. Tõenäoliselt ei tea enamik Eesti kodanikke ja mittekodanikke, kuidas, kus ja miks on vaja võtta ühiskonnaelust osa. Püstitasin ka endale sellise küsimuse ning üritan analüüsida, kuidas mina saan sellest aru ning mis on minu jaoks aktiivne ühiskonnaelus osalemine?

Kodaniku mõiste defineerimiseks võib kasutada erinevaid allikaid. Üheks levinumaks variandiks on arusaam, et kodanik on konkreetse riigi kodakondsuse omanik. Mina näen seda laiemalt. Minu jaoks tõeline kodanik pole see, kelle tagataskus on Eesti kodaniku pass, vaid see kelle käitumisviis ja teod on suunatud ühiskonnaelu parandamisele. Näiteks tõeline kodanik ja aktiivse kodaniku näide on Eesti Toidupanga algataja ja eestvedaja Piet Boerefijn, kes ei oma Eesti kodakondsust, kuid pühendab oma elu ja energiat Eesti ühiskonnaelu parandamisele. Samuti tõeliseks kodanikuks pean ma Eesti jalgpalli koondise kaptenit Konstantin Vassiljev, kes on kodanikus kasvanud ning on eeskujuks kõikidele Eesti vähemusrahvas-tele. Tõeliseks kodanikuks on ka minu maja korteriühistu esimees, kes pika aja jooksul panustab elanike eluolu kvaliteedi tõstmisele. Suure ja aktiivse elusuhtumisega kodanik ei möödu abivajajast tänaval, ei pane oma huvid teistest kõrgemale ega laima oma riiki sõltumata sellest, kas tal on Eesti kodaniku pass või ainult pikaajaline elamisluuba.

Kui rääkida endast ja enda kogemusest, siis näen väljakutsena noorte osalust ühiskonna protsessides. Kindel on see, et Eestis on väga palju võimalusi oma aktiivsuse teostamiseks. Selleks eksisteerivad noorsooliikumised, projektid, erakondade noortekogud ja muud noortele suunatud tegevused. Läbi noorsootöö püüan näidata oma aktiivsust. Reaalses elus noorte osalusena nähakse eelkõige noorte aktiivset või passiivset sekumist ühiskonna protsessidesse ja nende mõju ühiskonnas vastuvõetavatele otsustele. Minu jaoks on see väga tähtis, et noortel on selline võimalus oma mõtteid väljendada ja isegi oma panust majanduse arendamisele anda. Tegutsen Eesti Keskerakonna noortekogu tegevustes, mille raames toimub väga palju erinevaid konkursse, koosolekuid, noortekogu kongresse ja üritusi. Läbi töö noortekogus käin linnas puulehti koristamas, aitan läbi viia noortele suunatud üritusi ning õpin ühiskonna erinevate valdkondade tundmist. Selline esmapilgul poliitiline tegevus seob mind tugevamini Eesti riigiga ja Eesti inimestega.

Teiseks, noore kodaniku aktiivsus peab väljenduma ka koolielus. Suheldes oma eakaaslastega, saab teada palju kasulikku, korraldada koolis heategevuskontserti või tegeleda kooli ajalehe väljaandmisega. Need esmapilgul märkamatud asjad teevad meie koolielu huvitavamaks ja õpilastele atraktiivsemaks. Aktiivne tegutsemine koolis ja õpilaste konverentsidel laiendab sinu silmaringi ning annab võimaluse ja oskusi järgmisteks eluetapideks. Olen täiesti nõus väitega, et huvi ühiskonnaelu vastu tekib koolieas ning sellega kasvab ka harjumus ühiskonnaelus osaleda.

Võrreldes Eestit näiteks Valgevenega, on meil märgatavalt paremini arenenud mittetulundusühingud. Eestis on palju sedalaadi organisatsioone, kus propageeritakse tervislikku eluviisi, laste aitamist ja spordi arendamist. Selleks korraldatakse tasuta maratone, võistlusi rannas, koolivõistlusi, kus igaüks saab ennast proovida, et tulevikus oma elutahet ja unistusi ellu viia. Töö mittetulunudühingutes ning iga kodaniku ja inimese vabatahtlik tegevus on aktiivse kodaniku kõige tähtsam alus. Mul on võimalus vabatahtlikult aidata jalgpalli võistluste korraldamist, muusikafestivalidele reklaami tegemist, noorte kaasamist igapäeva küsimuste arutamisesse. See on selge aktiivse kodaniku tegevuse väljend.

Kokkuvõtteks tahan öelda, et Eesti kodanikuks olemine tähendab mulle pühendumist ja usku oma riiki. Kahjuks, paljud kodanikud ei saa aru ega soovi ühiskonnaelus osaleda. Nad ei oska olemasolevaid võimalusi väärtustada. Probleemi lahendamiseks näen koolielu mitmekesistamist ning õpimisvõimaluste laiendamist.

SISUKORD

Juhend	3
Kokkuvõtte esseekonkursist ja esseekonkursi tulemused.	5
Üldhariduskoolide VII - IX klassi õpilaste auhinnatud tööd	7
I koht. Elisabeth Purga Toila Gümnaasium <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	7
II koht. Olivia-Stella Salm Saku Gümnaasium <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	9
II koht. Laura Kall Võru Kesklinna Kool <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	11
II koht. Alisija Vassermann Võru Kesklinna Kool <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	13
III koht. Ode Maria Punamäe Võru Kesklinna Kool <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	15
III koht. Susanne Rosenberg Saku Gümnaasium <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	16
III koht. Robert Rästa Võru Kesklinna Kool <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	18
Eripreemia. Elin Hein Pärnu Vanalinna Põhikool <i>Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule, aktiivne ühiskonnaelus osalemine?</i>	20

**Üldhariduskoolide IX-XII klassi ja kutseõppeasutuste
õpilaste auhinnatud tööd** **23**

- I koht. Janne Tikko 23
Kilingi-Nõmme Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- II koht. Jan Zabrodin 25
Tallinna Pae Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- III koht. Gregor Sibold 27
Saku Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- III koht. Maarja Vinkel 29
Rakvere Eragümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- III koht. Merika-Ethel Triik 32
Saku Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- Eripreemia. Hanna-Rooda Pedak 35
Saku Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*
- Eripreemia. Anton Borissov 37
Tallinna Pae Gümnaasium
*Mida tähendab mulle, kui Eesti kodanikule,
aktiivne ühiskonnaelus osalemine?*